

§ 69

Teknisen palvelun lautakunnan lausunto Matti Enrothin valtuustoaloitteesta katupölyn vähentämisestä edistämällä siirtymistä nastarenkaista kitkarenkaiseen

HEL 2017-003183 T 00 00 03

Lausunto

Teknisen palvelun lautakunta päätti antaa Matti Enrothin valtuustoaloitteeseen kitkarenkaiseen siirtymisestä kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Siirtyminen nastarenkaista kitkarenkaiseen on pääasiassa suotavaa aloitteessa esitettyjen hyötyjen saavuttamiseksi. Kitkarenkaiseen siirtymisessä on myös erilaisia rajoitteita ja seurauksia. Kitkarenkaiseen siirtymisen kokonaisvaikutuksia tulisi tarkastella laajemmin.

Teknisen palvelun lautakunta lausuu esitettyihin hyötyihin seuraavasti:

Siirtyminen kitkarenkaiseen päällystysten näkökulmasta

Helsingin päällystysmäärärahat suurelta osin kohdistuvat pääasiassa nastarenkaiden urauttamien pääkatujen uudelleenpäällystyksiin. Jos yleisen liikenteen nastarengasosuutta saadaan Helsingissä merkittävästi pienennettyä, on sillä merkittäviä yhteiskunnallisia vaikutuksia.

Päällystysmäärärahoja voidaan joko pienentää tai kohdistaa enemmän kävelyn ja pyöräilyn väylille. Paremmat päällysteet kaupunkiympäristön kävelyn ja pyöräilyn väylillä houkuttelee osaltaan siirtymistä pois autoilusta, millä olisi laajemmat yhteiskunnalliset hyödyt.

Päällysteiden koostumusta voitaisiin myös muuttaa edullisemmaksi. Nastarenkaiden vähenemisen vuoksi päällysteissä voitaisiin käyttää hieman edullisempaa kiviainestakin. Nykyisin nastarengaskestävyyden vuoksi pääkatujen kiviaines pitää olla erittäin kestävä ja se on kalliimpaa kuin tavanomainen päällysteiden kiviaines. Pääkatujen kiviainesta joudutaan tuomaan kauempaa, joten myös kuljetusten päästöt vähenisivät.

Lisäksi vanhan päällysteen käyttöä uusioasfalttina voitaisiin laajentaa myös pääkaduille. Asfaltti on yksi harvoista rakennusmateriaaleista, jota voidaan kierrättää täysimääräisesti samassa rakennusosassa. Kierrätys osaltaan vähentää kuljetusten päästöjä ja uuden materiaalin käyttöä. Tällä hetkellä esimerkiksi asuntokatujen päällysteissä on jopa 70 % kierrätettyä vanhaa asfalttia. Helsinki on Staran korkean asfalttiosaimisen vuoksi edelläkävijä uusioasfaltin käytössä valtakunnallisesti.

Siirtyminen kitkarenkaisiin talvikunnossapidon näkökulmasta

Katupölyn tutkimustulosten mukaan noin puolet katupölystä johtuu hiekoitussepelistä. Hiekoitussepeleitä joudutaan käyttämään myös ajoradoilla (pääasiassa risteysalueet ja suojatiet ja niiden edustat) alle 7 pakkasasteen kelin aikana. Siirtyminen kitkarenkaisiin voi osaltaan lisätä hiekoitusseppelin käyttöä, sillä nastarenkaat karhentavat väylän pintaa, varsinkin jos siihen on muodostunut jäätä.

Lisäksi siirtyminen kitkarenkaisiin varmasti lisää suolan käytön tarvetta. Esimerkiksi Kanadassa ja Keski-Euroopassa käytetään moninkertainen, jopa yli 10-kertainen määrä suolaa verrattuna Helsinkiin. Tämä johtuu merkittävien osin siitä, ettei näillä alueilla käytetä nastarenkaita. Suolan käytön lisääminen nostaa talvikunnossapidon kustannuksia oleellisesti. Suolalla on negatiivisia ympäristövaikutuksia esimerkiksi katupuille ja eläimille. Kustannustehokasta vaihtoehtoa suolalle ei tällä hetkellä ole. Suolaa käytetään Helsingissä noin 15 000 tonnia talvikaudessa.

Talvikunnossapitoon tai siihen liittyvät ajoneuvot, myös työnjohdon ajoneuvot eivät voi siirtyä kitkarenkaisiin, koska ne joutuvat kulkemaan pääasiassa liukkaalla kelillä. Esimerkiksi talvikaudella 2016–2017 oli eräs läheltä piti-tilanne, kun hiekoitusta tekevät ajoneuvo alkoi liukua hallitsemattomasti erittäin jäisellä kadulla. Jos ajoneuvossa olisi ollut kitkarenkaat, vahinkovaikutukset olisivat olleet suuremmat.

Siirtyminen kitkarenkaisiin Staran ja kaupungin ajoneuvo- ja kuljetuskaluston osalta

Liikenteessä vahinkoja kaupungin ajoneuvoille on tapahtunut vuonna 2016 441 kappaletta ja omavastuun maksuosuuksia on maksettu 121.500 euroa. Vakuutusyhtiö on korvannut 677.439 euron arvosta vahinkoja vuonna 2016. Osa vahingoista on johtunut liukkaudesta ja siirtyminen kitkarenkaisiin voi kasvattaa vahinkojen määrää. Varovainen arvio on, että vahinkojen määrä kaksinkertaistuu jolloin omavastuumaksut nousevat 240.000 euroon ja vakuutuskorvaukset 1.300.000 euroon. Päätös kitkarenkaisiin siirtymisestä saattaa kasvattaa vakuutusmaksuja vastaavalla tavalla tai enemmän.

Ennakoivan ajon koulutusta on lisättävä kaikille ja varsinkin ennen talviaikaa tällöin koulutusaika ja koulutukseen sidottavat resurssit tulee maksamaan.

Kitkarenkaiden ominaisuudet myös heikkenevät vanhetessaan ja kullessaan. Niiden ajo-ominaisuuksissa tapahtuu jossain vaiheessa jyrkkä muutos huonompaan. Monissa kaupungin ajoneuvoissa voisi riittää

pelkät kitkarenkaat ympäri vuoden, sillä kaupungissa nopeudet eivät kasva niin suuriksi, että kitkarenkaat lämmitessään hajoavat. Kitkarenkaiden kesäajan ajo-ominaisuudet poikkeavat huomattavasti tavallisista kesärenkaista. Kitkarenkaiden käyttö kesällä aiheuttaa sen, että renkaiden ajo-ominaisuudet putoavat rajusti seuraavaan talveen. Jo yhden kesän käytöllä voidaan saada rengassarja pilalle. Tämän näkemyksen kokonaisvaikutuksia kustannuksineen ei ole vielä arvioitu ja se pitäisi tehdä ennen kuin päätetään siirtyä kitkarenkaisiin.

Lisäksi kaupunki voisi velvoittaa aliurakoitsijoitaan tai palvelua kaupungille toimittavilta yhteistyökumppaneiltaan kitkarenkaiden käyttöä, ellei nastarenkaiden käyttö ole perusteltua. Perusteluina toimisivat muun muassa hälytysajoneuvot, jakelu- tai muu liikkumistarve yöaikaan tai kalusto osallistuu talvikunnossapitoon.

Osa kaupungin työntekijöistä käyttää omaa autoaan liikkuessaan työajalla. Näiden osalta kaupunki ei voi velvoittaa kitkarenkaiden käyttöä, mutta se voisi esimerkiksi palkita kitkarenkaiden käyttämisestä, ja valistaa kaupunkilaisia ja omia työntekijöitään kitkarenkaiden ympäristöeduista.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Timo Martiskainen

Lisätiedot

Ville Alatyppö, yksikönjohtaja, puhelin: 310 39943
ville.alatyppe(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

Kaupunginvaltuutettu Matti Enroth on 15.3.2017 esittänyt valtuustoaloitteen ”katupölyn vähentämiseksi edistämällä siirtymistä nastarenkaista kitkarenkaisiin”. Aloitteen on allekirjoittanut myös 16 muuta kaupunginvaltuutettua.

Aloitteessa Enroth toteaa, että nastarenkaat kalvavat asfalttipäällystettä katupölyksi ja kitkarenkaat vähentävät tämän pölyn muodostumista. Kitkarenkaat ovat myös ympäristömelultaan nastarenkaita hiljaisempia, mikä vähentää myös ympäristömelun torjuntatoimenpiteitä. Enroth esittää, että siirtymistä nastarenkaista kitkarenkaiden käyttöön voidaan no-

18.05.2017

Stara/5

peuttaa tiedotuskampanjoilla yhteistyössä terveys- ja liikenneviran-
omaisten sekä auto- ja rengaskaupan kanssa.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Timo Martiskainen

Lisätiedot

Ville Alatyppö, yksikönjohtaja, puhelin: 310 39943
ville.alatyppo(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

800012-62637

Alv.nro

FI02012566